

Ziekenzalving vanuit KerkDelfgauw

Opgesteld door ds. Robert Stigter.

Vastgesteld door de wijkkerkenraad op 13 april 2016.

1. Inleiding

God laat ons in de gebrokenheid van ons aardse bestaan niet alleen. Hij heeft ons zijn Geest geven als Trooster / Helper. Wij zijn kwetsbare mensen. Dat ervaren we vooral als we ziek zijn. Gods kracht wordt in onze zwakheid zichtbaar (2 Kor. 12: 9).

Ziekenzalving vinden we terug in Jakobus 5, 13 -16. De tekst van dit Bijbelgedeelte is hieronder afgedrukt. Na de Bijbeltekst volgen een aantal exegetische opmerkingen.¹

2. Jakobus 5, 13 – 16 (NBV)

¹³ Als een van u het moeilijk heeft, laat hij bidden; is hij vrolijk, laat hij een loflied zingen. ¹⁴ Laat iemand die ziek is de oudsten van de gemeente bij zich roepen; laten ze voor hem bidden en hem met olie zalven in de naam van de Heer. ¹⁵ Het gelovige gebed zal de zieke redden, en de Heer zal hem laten opstaan. Wanneer hij gezondigd heeft, zal het hem vergeven worden. ¹⁶ Beken elkaar uw zonden en bid voor elkaar, dan zult u genezen. Want het gebed van een rechtvaardige is krachtig en mist zijn uitwerking niet’.

3. Uitleg bij Jakobus 5, 13 – 16

*Het woord ‘redden’ (vers 15) impliceert herstel van een serieuze, maar niet noodzakelijk dodelijke, ziekte. Het komt vaak voor in genezingswonderen in de evangeliën. Soms betekent het redding in een levensgevaarlijke situatie. Het is ook het gewone woord voor redding in de puur geestelijke betekenis: zalig worden. Jakobus gebruikt het in die laatste betekenis vier keer (1, 21; 2, 14; 4, 12 en 5, 20). Op die plaatsen betekent het woord: redden door het gericht en geven van eeuwige verlossing.

*Het woord ‘ziek’ in vers 14 is op zichzelf neutraal: soms wordt het gebruikt voor een dodelijke ziekte, maar het kan ook een ruimere betekenis hebben: zwak zijn, ziek zijn. Het woord voor ‘zieke’ in vers 15 is sterker. De fundamentele betekenis is hier: fysieke uitputting of zwakte.

*Het woord ‘(laten) opstaan’ (vers 15) kan eenvoudig betekenen “oprichten van het ziekbed”, maar wordt in het NT ook vaak gebruikt voor opstanding uit de dood. In deze belofte zit dus een opmerkelijke dubbelheid: ze kan betekenen dat (op) het gelovig gebed de zieke zal genezen en de Here God de zieke zal herstellen. Maar de uitdrukkingen op zich kunnen ook betekenen: het gelovig gebed zal de dodelijke zieke de zaligheid geven en de Here zal hem uit de dood opwekken. Waarschijnlijk heeft Jakobus deze dubbelheid bewust op het oog gehad: de gewone verwachting mag genezing zijn, maar wanneer geen lichamelijke genezing optreedt, mag volkomen genezing door de dood heen worden verwacht.

*Zalving vindt plaats ‘in de naam van de Heer’. Dit betekent: in de tegenwoordigheid en door de kracht van de verhoogde Christus.

*Zalving met olie: in de Bijbel werd olie gebruikt als medicijn (vooral bij uitwendige verwondingen). In geval van een ernstige ziekte was het echter geen geneesmiddel. We komen het gebruik van olie in

---

¹ Voor dit document is dankbaar gebruik gemaakt van het materiaal dat de Acker over dit onderwerp heeft opgesteld en van het *Dienstboek ‘Leven, zegen, gemeenschap’*, 454-468 (<http://www.dienstboek.nl/?cid=1259>).

de Bijbel vaker tegen. Het is vaak een teken van toewijding aan God, waarbij iemand soms ook een speciale opdracht ontvangt of een aanstelling in een ambt (profeet, priester, koning). Olie is een symbool van de inwoning of kracht van de Heilige Geest. In algemene zin is olie een bron van vitaliteit en leven. Op grond hiervan kan in Jakobus 5 worden gedacht aan de zalving met olie als symbool van toewijding van de zieke aan God en aan het werk van de Geest. Wanneer de ouderlingen de zieke zalven, brengen zij de patiënt bij God en verwachten, dat Hij door Zijn Geest helend zal werken.

*Zalving met olie is een zichtbaar symbool dat dient als ondersteuning van en heenwijzing naar het hoorbare evangelie. Het is dan ook onjuist om de uitdrukking “het Woord alleen” te gebruiken als kritiek op symbolen: symbolen worden in de Bijbel juist gebruikt om naar de boodschap van het Woord te wijzen.

*‘Het gelovige gebed’: dit gebed richt zich op de belovende God. Om te kunnen bidden in geloof is het nodig eerst God te kennen om te weten wat we aan Hem hebben. We mogen bidden om zaken die Hij beloofd heeft. Daarbij is de intentie van ons hart van het grootste belang: gaat het om een leven in toewijding aan God of gaat het om eigen genoegens? Met het gelovige gebed wordt *niet* bedoeld het volmaakte gebed zonder gebreken, maar het gebed waarin wij ons toevertrouwen aan de Here, opdat Hij zijn werk zal doen.

*In dit Bijbelgedeelte zijn zonde en ziekte met elkaar verbonden. Jakobus stelt de mogelijkheid aan de orde dat iemand (speciale) zonden heeft gedaan. Waarschijnlijk gaat het hier over bijzondere zonden die van ernstiger karakter zijn dan waarover in Jak. 3, 2 wordt geschreven. Vandaar de oproep: belijdt elkaar uw zonden (vers 16): nodig voor persoonlijke vergeving, maar ook voor de reiniging van de gemeenschap.

4. Bijbelse principes

Naast de tekst uit Jacobus die concreet gaat over ziekenzalving, zijn er andere Bijbelse principes die belangrijk zijn bij het denken over genezing door gebed:

- a. Wij leven in de spanning van het ‘al wel’ en ‘nog niet’ van het Koninkrijk van God. We mogen bidden om genezing en geloven dat God dat door zijn Geest doet. Maar we leven ook in het ‘nog niet’, in een gebroken wereld. Niet iedereen wordt genezen. We moeten de vrijheid van de Geest daarin accepteren en God eren voor wie Hij is, wat de uitkomst ook moge zijn.
- b. Als iemand niet geneest komt dat niet doordat hij/zij niet genoeg gelooft of te zondig is.
- c. God geneest lichamen meestal met hulp van doctoren en medicijnen. Maar ook zij kunnen niks anders dan doen wat God al in de schepping heeft gelegd.
- d. ‘Zolang wij leven, leven we voor de Heer; en wanneer wij sterven, sterven we voor de Heer. Dus of we nu leven of sterven, we zijn altijd van de Heer.’ (Romeinen 14:8)
- e. Lichamelijke genezing is één van de goede dingen die God ons willen geven. We moeten het niet los zien van de andere belangrijke gaven van God die Hij ons in Jezus heeft gegeven. We kunnen als kerk alleen met lichamelijke genezing bezig gaan als we ook voldoende aandacht hebben voor vergeving van zonden, die ons door het Woord wordt aangezegd, en voor zielzorg die in het pastoraat gebeurt. Bidden om genezing moet samengaan met het begeleiden van mensen in hun lijden.

5. Praktisch

Een ziekenzalving kan plaatsvinden in een viering in de kerk of thuis. In de Acker vond recentelijk een ziekenzalving van ds. Nelly vd Kamp thuis plaats, met tegelijkertijd een gebedsbijeenkomst in de kerk. In het verleden werd door ds. Martel vanuit KerkDelfgauw ook ziekenzalvingen gedaan bij mensen thuis.

Het idee is dat we bij wie om ziekenzalving vraagt, thuis een bijeenkomst van ziekenzalving houden. Degene om wie het gaat bepaalt wie erbij aanwezig zijn. In ieder geval de dominee en een aantal andere kerkenraadsleden.

De liturgie kan als volgt zijn:

Bemoediging

Inleiding

Lied

Gebed

Lezing

Stilte

Lied

Voorbede (ook door gemeenteleden)

Zegening door gebed en handoplegging

Zalving met olie

Onze Vader

Lied

Zegen